



Personlige værnemidler under anvendelse af bekæmpelsesmidler ved forsøgsarbejde

Torben Pedersen ^a

^a Teknologisk Institut

Tænk på at nedsætte eksponeringen

Omtanke og passende udstyr er din sikkerhed mod at løbe en sundhedsmæssig risiko ved at anvende bekæmpelsesmidler. I nedenstående er beskrevet flere metoder til at nedsætte eksponering af sprøjtemidler ved opblanding og udsprøjtning.

Fysisk afstand

Tænk på at få en fysisk afstand til sprøjtevæsken. Placer dig imod vindretningen, så stænk, støv, aerosoler og sprøjetåge føres bort fra dig selv ved påfyldning. Gør så vidt mulig det samme ved sprøjtning med ryg- og håndbårne sprøjter. Gå ikke ind i en netop sprøjtet afgrøde, men køр frem i et ubehandlet område, hvis der bliver behov for f.eks. at rense en dyse. Luk førerhuset.

Når du ikke kan undgå at komme i kontakt med midler/afdrift er det værnemidlerne, som må stå for at holde afstand mellem din hud/lunger/øjne og sprøjtevæsken.

Brug værnemidler

Hænderne er meget udsat. Handsker er derfor værnemiddel nummer et. Der er større optagelse gennem svedig hud. Tynde bomuldshandsker i flergangshandsker og evt. engangshandsker samt tørre sokker i støvler vil derfor minimere risikoen for transport af pesticid fra værnemiddel til huden.

Hygiejne

Sørg altid for at have rent vand til rådighed både på fylde-/vaskepladsen og i marken. Det er et 'must', at der er monteret rentvandstank på sprøjten. Skift tøj og tag om muligt et bad efter sprøjtearbejdets afslutning. Så er der ikke risiko for at små rester i tøj og på huden bliver optaget i kroppen.

Vælg de rigtige værnemidler

I det følgende er givet forslag til værnemidler. Der findes et stort udbud, så det er kun muligt at give eksempler på produkter. Personlige værnemidler kan købes i byggemarkeder, specialforretninger eller på internettet.

Handsker

Kvalitetsmærkninger

Ved køb af handsker skal du se efter mærkning med EN 374-3. Så er handsken egnet til en række kemikalier. Symbolet kan have forskelligt udseende.



Beskytter mod A: xxx, K: xxxx, L: xxxx



Beskytter mod A: xxx, B: xxx, C: xxxx

Flergangshandsker

Dilemmaet ved brug af flergangshandsker contra engangshandsker er, at flergangshandsker let bliver forurenede indvendigt, mens engangshandsker har en kortere gennembrudstid. Ved mange gange kortvarig anvendelse af handsker, vil engangshandsker oftest være det bedste værn.

Flergangshandsker i Nitril har en lang gennembrudstid for de plantebeskyttelsesmidler, som er testet. I Grundbog for sprøjteførere 2014 bind 1 side 60 og bind 2 side 58 kan ses oversigter over flergangshandsker og gennembrudstider. Skyl altid handsken inden du tager den af og sørg for hyppig udskiftning. Vær særlig opmærksom på ikke at ramme håndledet, når handskerne tages af – dette gælder både engangs- og flergangshandsker.

Engangshandsker

For at undgå ophobning af kemikalier i handsken, kan man anvende engangshandsker, der er godkendt til håndtering af kemikalier. Engangshandsker har generelt en gennembrudstid på ca. 20 minutter. Det vil sige, at handsken skal kasseres efter højst 20 minutters anvendelse. Engangshandsker skal kasseres efter hvert brug, hvilket vil sige første gang de tages af hænderne. Det anbefales at anvende en tynd bomuldshandske under handsken for at undgå fugtig hud.

Nitrilhandsker giver generelt en god beskyttelse mod kemikalier, men også andre typer kan være egnet til kemikalier. En nitrilhandske kan eksempelvis være Nilex PF.

Støvler

Der findes ikke test og mærkning af støvler. Reserver et par støvler, som kun bruges til sprøjtearbejde. Skulle der ske en gennemtrængning, vil du ikke blive belastet, når du udfører andet arbejde. Udskift støvlerne med et passende interval afhængigt af, hvor stor belastning de er udsat for. Skyl støvlerne hver gang de er blevet belastet. Skift ofte sokker i varmt vejr, så der ikke opstår en våd transportvej mellem støvle og hud.

Gummistøvler bør som minimum kasseres, når de bliver hårde efter nogle års brug, da det hårde gummi giver ringere beskyttelse og kan blive utætte.

Heldragter

Dragtens primære funktion er at sprøjtevæske ikke kommer i tøjet. Heldragter med god beskyttelse mod væsker og partikler er f.eks. Multitec Dragt eller KLEENGUARD A40.

Forklæder

Et forklæde skal række ned over støvlerne. Skyl ofte, og altid når der observeres stænk.

Ansigtsskærm eller beskyttelsesbriller

Beskyt øjnene med ansigtsskærm eller beskyttelsesbriller med sideskærm.

Filtrerende åndedrætsværn

Sikkerhedsdatablad for produkterne viser, hvilken filtertype, der er påkrævet. Disse oplysninger ses også i Middeldatabasen.dk, dog p.t. kun for midler med "gammel" klassifikation. Ved [udbringning af ryg- eller håndbårne sprøjter](#) og [Forskrifter ved udbringning med traktor](#) ses her. Begge vejledninger er med de nye faresymboler. Nedenstående er link til vejledninger med de hidtidige faresymboler. Skift filteret efter producentens anbefaling. Som tommelfingerregel må man ikke kunne lugte noget, når man holder f.eks. klud op med terpentiner foran masken. Hvis man kan lugte noget, skal filteret udskiftes.

Luftforsynede åndedrætsværn

Ved længere tids arbejde med plantebeskyttelsesmidler er det nødvendigt med et luftforsynet åndedrætsværn/turbo-enhed (3 timers reglen). Der findes forskelligt udstyr på markedet. Søg evt. rådgivning hos din leverandør af sikkerhedsudstyr. Ved forsøgsarbejdet hos Agrotech, Koldkærgård anvendes eksempelvis 3M Jupiter Powered Air Turbo Unit, hvor batteri og filtre sidder i et bælte. Vær opmærksom på at vælge en hoveddel, der giver passende beskyttelse af hoved- og halsregion.

Kulfilter i førerkabine

Muligheden for at montere et egnet filter er forskellig i forhold til kabinens konstruktion. Nogle kabiner anvender fysisk store filterelementer. Dette muliggør opbygning af et egnet filter fra en af de leverandører, der sælger specialfiltre. I visse kabinetyper anvendes der meget små filtre. Dette kan skabe problemer, da de fysiske mål sætter begrænsninger.

Nogle traktorfabrikater sælger originale kulfiltre til deres traktorer. Der findes også flere firmaer, der har specialiseret sig i filterteknik, herunder kulfiltre. Derfor anbefales det at henvende sig til sin traktorforhandler eller direkte til eksempelvis [Østergård Filter](#) eller [Filterteknik A/S](#).

Et egnet aktivt kulfilter koster ca. 1.500 – 3.000 kr. Visse typer kan regenereres. Det vil sige, at det aktive kul og filterelementet kan udskiftes. Prisen vil typisk være halvdelen af købsprisen. Udskiftning eller regenerering skal foretages ifølge filterets brugsanvisning. For ikke at fylde de relativt dyre filterelementer med støv, f.eks. i høst, kan det anbefales at montere standardfiltrene, når traktoren ikke anvendes til sprøjtning.